

Pesta 25/13 augustu.

Va eși dominec'a. | Redact. : strad'a arborelui verde nr. 40.

Nr. 33.

Anulu VIII, — 1872.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Cugete morale.

In anim'a fîa-carui omu existe o simțîre, cunoscuta de toti si totu-de-un'a, inca si de barbari.

Acêsta simțîre e consciintî'a, cea mai misterioasă vóce a interiorului omenescu, care in urmarea faptelaru sevêrsîte i sioptesce mangaiare, séu i conturba pacea vietii.

Omulu care se lupta pentru unu ce dreptu, nobilu si frumosu, e liniscitu in consciintî'a sa, si se afla fericitu; dar celu ce nu se pôte laudá cu consciintia curata, ori câtu ar fi din-sulu de poleitu prin finetiele moderne, e nefericitu.

Celu ce nu este fericitu in consciintî'a sa, acela nici odata nu va poté sevêrsî vr'unu lucru mare si frumosu, câ-ci mintea si anim'a lui va fi pururea preocupata de alte cugete, cari i apésa internulu cu o greotate cumplita.

A molcomí consciintî'a nóstra, a o face indestulita si fericita, éta principalulu scopu, la care avemu sê tindemu in viétî'a nóstra, de cumva voimu sê fimu nu numai fericite, dar sê si producemu ce-va frumosu pentru omenime.

Care e scól'a, unde invetiâmu a ne liniscí consciintî'a totu-de-un'a?

Religiunea.

Religiunea este unu tesauru pentru anim'a omenésca. Ea maresce sperantiele nóstre; ni

produce bucurfile si ni insufla mangaiârile pe calea vietii nóstre.

Fara religiune nu e consciintia curata, fara consciintia curata nu existe moralu, si fara moralu nu potemu sê ni intipuîmu o cultura adeverala.

Sê nutrimu dara simtiemintele nóstre religiose, déca voimu sê fimu culte!

Scíu pré bine, câ in lumea moderna, a carei cultura falsa timbréza de bigoteria religiunea, voiu aparé ridicula cu observatiunea mea. Dorere, acêsta spoiéla minciunosá, care se numesce „cultura moderna“, considera religiunea dreptu restu alu barbariei. Eu inse totu-si sum convinsa, câ adeveratele femei culte me voru intielege, si voru consimți.

Dar ce este femei'a fara religiune?

Ceea ce este primavér'a fara flori, marea fara margele, si nóptea fara stele.

Femei'a fara religiune nu e — femeia, câ-ci numai religiunea ne invétia moralulu, si femei'a fara moralu — e unu monstru.

Fara moralitate nu existe cultura adeverala, fara moralu nu potu sê fía femei culte.

Numai acea cultura se pôte numí completa, care e compatibila cu eternele legi alu moralulu divin. Totu ce se afla in contrastu cu aceste, e falsu, trecatoriu, ilusoriu, — spoiéla.

Sê ne nisuiamu din tôte poterile a ni castigá perceptele adeveratei culture, si atunci vomu fi liniscite in consciinta, atunce intru adeveru vomu fi fericite, si folositorie pentru natiune si omenime.

Déca esiste natiune, care are trebuinta de o cultura adeverata, apoi aceea e natiunea romana. Strivita in decursu de secolu, sub jugulu apesatorin alu tiraniei, ea se afla inca in léganulu desceptării sale intelectuale. Trebuie dara sê ne ingrigimu de invetiatori buui, cari s'o conduca la isvorulu datatoriu de viétia alu culturei.

Unde vomu aflá invetiatori de acestia?

Aprópe de noi, intre noi, in noi.

Femeile sunt menite de Creatoru a regenerá o natiune.

Femeile romane dara au de a impliní o missiune santa.

Deci fía-care femeia romana are sê fía unu modelu de moralitate.

Lucretia Costa.

Langa marea lina.

Langa marea lina,
Ce adancu suspina,
Este unu plaiu,
Ca si-unu raiu,
Pe a carui bratia
Falnicu se innaltia
Nisce munti cu fruntea 'n nori,
Coronati cu flori.

Cugetele mele,
Pe-aripi usiorele,
Pana 'n diori,
Multe ori,
Sbóra 'n desfetare
Pana langa mare
Si pe plaiulu celu cerescu
Iute se oprescu.

Câ-ci de prin peraie
Dînele balaie
Le 'nsotiescu,
Le 'ndulcescu,
Cu cantâri divine,
De dulci farmeci pline,
Si le stringu totu cu amoru
Catra sinulu loru.

Anim'a-mi sioptesce,
Câ si ea doresce
A sborá
Si-a cautá
Langa marea lina,
Pe frumós'a-i dina,
Ce de-unu timpu de multu trecutu
Vai! a disparutu.

Da 'nsedar doresce,
Câ-ci n'o intelnesce,
Dorulu o-a ranitu,
Mórtea o-a rapitu,
Anim'a-i curata
Nu me mai desféta,
A sboratu prin tainici sferi
Pana susu la ceriu.

Draga animióra
Si tu-acolo sbóra,
Si-i aflá
Dîn'a ta,
Intre flori senine,
Cugetandu la tine,
Si te-a stringe l'alu ei sinu
Fragedu, vergurinu!

Ionu Tripa.

Julia.

— Noveleta originala. —

(Fine.)

Cine e in stare a descrie acum fericirea ei la cetirea acestei chartie?... Sermana copila! Pentru câtu nu ai inchimbá sórtea ta ce acum o credi fericita?

Dar vai! câtu de departe esti de acea ce se numesce — fericire! De ce viéti'a ta nu apune cu sórele de asta-di... Atunci amoru lui aru fi eternu; câ-ci l'ai duce cu tine in — mortu!...

* * *

Multi ani trecusera inghitiandu, diferitele suferintie omenesci, de la acésta intemplantare, candu intr'o séra de primavéra, chiar ca aceea candu Aureliu vediuise pentru prima-óra pe Iuli'a, pe langa cimiteriulu orasiului Y*, ce erá incungiuratu de o alee umbrósa, se preamblá unu barbatu, dar ce sê vedi?! e vechi'a nóstra cunoscintia — Aureliu.

Pe candu trecea elu, o copila elegantu imbracata intre 5—6 ani, se nisuiá a deschide usi'a grea a cimiteriului, in mana portá o cununa legata din cele mai frumóse flori.

Elu o priví câte-va mominte in tacere oprindu-se inaintea ei.

Mic'a fetitia avea peru negru, stufosu; si frumosii sei ochi de unu albástru inchisu luciau cu atát'a dulcétia de sub lungele-i gene ce umbriau dragalasi'a-i fetisióra. Ea semená de minune cu aceea pe care elu o iubise cu unu amoru pe câtu de ferbinte, pe atátu de trecatoriu.

Elu si-reamintí pe Iuli'a; — si anim'a lui pentru prima-óra simtí remuscare; câ-ci elu dupa ce-i descoperí amorulu seu, si raní adancu anim'a credula a fragede-i fetisióre, o parasí ne mai cugetandu la pasulu care lu-facuse cu atát'a usiorintia; si se casatorí cu o domnisióra in P. unde se asedia-se ca medicu.

Iuli'a dupa ce se convinse, câ acea fericire a fostu numai unu capriciu alu sortii vitrege, dupa ce se vediù amaru insielata in dulcile sale ilusiuni, si amorulu ei adeveratu, si profundu aruncatu de idealulu seu in abisulu uitării; decise a nu pasí nici odata la starea casatoriei.

Inse mama-sa, pe care ea o iubiá peste tóte, si careia prin indeplinirea acestei decisiuni i-ar fi causatu o dorere nemarginita, o facú a-si delaturá propusulu; ea se sacrificá, si devení consórt'a unui june onestu.

Ea fericí pe barbatulu ei prin blandéti'a caracterului seu.

Dar ea nu erá — fericita...

Dorerea asemene unui polipu rodea la anim'a ei, si totu-de-una — si-revocá in memoria acelu sublimu dar nefericitu alu ei amoru, ce-i rapise fericirea si liniscea vietiei...

Ah! Câ-ci ce póte fi in lume mai dorerosu, — decátu a iubi si — a nu fi iubit?

Cinci ani dupa casatori'a sa — Domnedieu o eliberá de jugulu vietiei pline de suferintia, lasandu dupa sine unu angerelu dragalasiu, acea fetitia ce Aureliu o intelní la usi'a cimiteriului.

— Unde duci acésta frumósa cununa? — o intrebá elu apropiandu-se cu o vóce amicala dar tremuranda.

— La mormentulu mamei! — fu respunsulu copilei dupa ce priví surprinsa spre domnulu strainu.

La aceste Aureliu tresari.

— Scí tu unde e mormentulu mamei ta-

le? — mai intrebá elu confusu, câ-ci scirea acést'a lu-impresiuná in modu dorerosu.

— Cum sê nu sciu? noi venimu aici in tóte dílele...

Aureliu nu fu in stare a mai continuá convorbirea; elu deschise usi'a si copil'a intrá urmata de dinsulu.

Ea depuse cunun'a pe mormentu si alergá inderetru.

Elu remase inmarmuritu candu intr'adeveru se convinse cetindu inscriptiunea, — câ aceéa care zace sub acésta gliá transformata in gradinutia; erá odata — adorat'a animei sale...

Imaginea Iuliei, si momentulu revederii, se infaciosiara in icóna vioia inaintea ochiloru ei.

Consciinti'a, câ elu o uitase cu indiferintia, i apesá asemenea unui alpu anim'a. Dar in vanu rogá si evocá tierin'a spre a-i iertá gresié-l'a ireparabila, câ-ci ea remase muta si nesimtítoria.

Dóue lacrimi udara mormentulu rece ce ascundea in sinulu seu o anima casta, si amórea-i adeverata...

Un'a dintre rosele albe ce formau decórea mormentului si-plecase fruntea spre vescedíre. Aureliu o rupse, o sarutá, si mai aruncandu o umeda privire spre mormentulu tristu, se indepartá cu anima franta de dorere...

Sermana Iulia! câtu de fericita ai fi si in mormentu déca ai simtí curgêndu pe pétr'ati sepulcrala o lacrima de — adeverata caintia!

Anastasia Leonescu.

Galapodu paharniculu si Ilén'a.

— Balada poporala din Bucovina. —

Susu pe malulu plinu de flori,

In castelulu dintre nori,

Domnii tierii se aduna

Si-si petrecu cu voia buna,

Beu si mi se veselescu,

Si frumosu câ se cinstescu.

Éra unulu din meseni,

Din boerii Moldoveni,

Pan'a fara câ-mi esíse,

Si-unu glasu mandru audíse,

Glasu frumosu de unu voinicu

Pe celu délú pe celu colnicu,

Versu placutu de unu cobuzu,

Linisioru, abié-lu audi ;
 Asié-mi canta a domnia,
 Asié-mi tórna-a pribegía,
 Nu scíu Dómne ce-o sê fia ?
 — Calapodu paharniculu,
 Ce ti-i dragu ca sufletulu,
 Se iubescu cu fiic'a sa,
 Fiic'a sa Ilenuti'a,
 La curtile lui Isei
 La Isei a lui Gaina.

— Bine, bine, Ridiule,
 Bine, bine, Ridiule,
 Sê ai a mi-lu aretá,
 Că in ce straiu, li-i aflá ?

Ridiulu éta câ esíse,
 Pe scara se coborise,
 Si la Isei câ scrise,
 Susu pe scara se suise,
 Si in curtea lui intrase,
 Pe Calapodu lu-affase,
 Si din gura cuventase :
 — Dîsu-mi-a Mari'a sa,
 Mari'a sa vod'a,
 Sê am a te aretá,
 Că in ce straiu te-oiu aflá ?
 — Me rogu Maríei sale,

In urma si dtale,
 Sê aibi a me'ngaduí,
 Pana straiu voiu primini.

Elu cuventulu nu-lu gatase,
 Si de peptu câ mi-lu luase,
 Si pe usia mi-lu pornise,
 Josu pe scări lu-coborise,
 Si sub paza mi-lu pusese,
 Si pe strade mi-lu dusese.
 Si-lu priviau cocónele,
 Si mi-lu plangeau dómnele ;
 Si-lu priviau preotesele,
 Si-lu plangeau jupanesele ;
 Si-lu priviau copilele,
 Si-lu plangeau iubitele. *)

La domnia câ-lu portase,
 In laintru cum intrase,
 Voda iute-lu intrebase :
 — Bine, bine, Calapode,
 Bine, bine, Calapode,
 Celu anelu pe degetulu teu,
 Pare c'a fostu largu pe-alu meu !
 — Ar fi fostu, Mari'a ta,
 Dar mi l'a datu fiic'a ta,

Fiic'a ta Ilenuti'a,
 Sê me iubescu cu dins'a.
 A iubi câ m'am iubitu,
 De pecate m'am feritu,
 Si totu bine m'am portatu,
 Si m'am temutu de pecatu.
 — Bine, bine, Calapode,
 Bine, bine, Calapode,
 Celu gugimanu din capulu teu,
 Par' c'a fostu mare p'alu meu.
 — Ar fi fostu, Mari'a ta,
 Dar mi l'a datu fiic'a ta,
 Fiic'a ta Ilenuti'a,
 Sê me iubescu cu dins'a.
 A iubi câ m'am iubitu,
 De pecate m'am feritu,
 Si totu bine m'am portatu,
 Si m'am temutu de pecatu.

Si atunci Mari'a sa,
 Mari'a sa vod'a
 La judecata l'a pusu,
 Multi boeri a adusu ;
 Unii dîceau sê mi-lu ierte,
 Altii strigau sê mi-lu piérda,
 Candu a fostu la celu din urma,
 Toti strigara sê mi-lu piérda.

Dar atunce fiic'a sa,
 Fiic'a sa Ilenuti'a,
 In laintru a intratu,
 Pe tatuti'a l'a rogatu :
 — Calapodu paharniculu
 Mi-i mai dragu ca sufletulu,
 De-i sê móra scumpulu meu,
 Lasa-me sê moru si eu !

Dar nici unulu n'a moritu,
 Ci cu toti s'au veselitu,
 Nunta mare s'a gatatu,
 Si-amendoi s'au cununatu.

Emiliu Daschevanu.

Ruinele unui quadriburgu romanu.

Diuariulu „Hon“ in nrulu seu de la 10 aug. a. c. publica in foisiór'a sa, de dlu Ludovicu Hóke, unu articolu interesantu, ce-lu reproducemu si noi aice in estrasu.

Intre Duna-Földvár si Pentele (in Ungari'a,) de ambele in departare cam de o mila, pe pust'a Baraciu, pe pamentulu cumnatiloru Ludovicu Dereskei si Antoniu Kornis, cu ocasiunea sapârii víeloru in an. 1865, s'a gasitu ruinele unui *castrum* de pe timpulu Romaniloru. Lungimea acestui castrum e de 80 de stange-

*) Se dîce, câ Calapodu ar fi fostu fórte frumosu, si toturoru li pareu reu de nenorocirea ce-i stá inainte.

ni, éra latîmea de 40. De catra miédia-nópte si-acuma i se vedu siantiurile de o innaltîme de trei stangeni; siantiurile de catra apusu si miédia-di sunt deja complanate; ér siantiulu de catra resaritu erá malulu Dunarii, care atun-ce erá tiepisu.

Sapandu-se pamentulu la afundîme de trei urme, de catra resaritu, s'au gasitu mai multe bucâti de petre, caramide, tîrfa, varu; unele caramide aveau inscriptiuni de aceste: LEG II AD; COH VII; VADRI; TEREN etc. (Legiunea II, Cohorsulu VII; quadriburgum, cetate in patru cornuri; Terentius, probabil-minte conducatoriulu legiunii.)

S'au mai gasitu dóue altarie, pe unulu erá inscriptiunea acést'a: AESCVLAPIO ANTONIUS BVCINATOR, adeca Lui Aesculap bucinatoriulu Antoniu; pe alu doile inscriptiunea erá grecésca.

S'a mai aflatu statue de bronzu, decoratiuni pentru hamuri de cai, si alte pretîóse, mai alesu bani, pana la Octavianus Augustus Valens si Valentinian, cu portretele a mai bine de 30 de imperati si imperatese, cei mai multi de la Constantinu I si fíii ace-tuia.

In primavér'a anului curinte éra-si s'a gasitu dóue aretatórie de mile, fía care e câte unu stêlpu rotundu si de siese urme innaltu, cu câte unu pedestalu de dóue urme innaltu, si cari revérsa o lumina interesanta a supra istoriei castrului romanu de odinióra.

Unulu e a imperatului Maximinius din anii 335—338 ér celalaltu a lui Decius din anii 350—352 dupa Christosu.

Inscriptiunea celui d'antâiu e asta:

IMP. CAES.
C. IVL. VERO MAXIMINO
PIO. FEL. INVICTO. AVG.
PONT. MAX. TRIB. POT.
III. IMP. V COS. PROCOS.
PP. ET C. IVLIO VERO MAXIMO
NOBILISSIMO CAES.
PRINCIPI IVVENTVTIS
AVG. N. FILIO GERMANI
CIS. DACICIS SARMA
TICIS MAXIMIS
HIT T. C.
MAXIMIANA
AB AQ MP
LV.

Inscriptiunea celui alu doile e urma-
óri'a:

t

IMP. CAES.
C. MESSIO QUINTO
TRAIANO DECIO
PP INVICTO AVG.
PONT MAX TRIB
POT PP COS PRO
COS. AB AQ MP
LV.

(Adeca:

I. Imperatului Cesaru Cajus Julius Verus Maximinus, píulu, fericitulu, neinvinsulu, augustulu pontefice, de trei ori oratoru poporalu, de cinci ori consulu si proconsulu, parintele patriei, si fiului pré nobilu Cajus Iulius Verus Maximus, principele junetiei, Germanicus Dacicus Sarmaticus, Hit T. C. Maximiana. De la Aquineu (Buda-vechia) in departare de 50,000 pasi.

II. Augustului imperatu Cajus Messius Quintus Trajanus Decius, neinvinsulu, pontifice maximu, oratoru poporalu, consul-proconsulu, parintele patriei, de Aquine in departare de 50,000 de pasi.)

Cu ochii mei spirituali par' câ vedu, pe uriesiulu Maximinus, mai naltu de siepte urme, care mancá pe dî doui-spre-diece pundi de carne si bea jumetate de acovu de vinu, a carui anelu serviá de bratiletu sóciei sale Paulina, — carele odata, candu imperatulu Septimius Severus caletoriá in fruntea legiuniloru sale prin Thraci'a, se iví ca unu simplu flacáu de tieranu si chiamà la lupta de bratiu pe cei mai tari feciori ai armatei, si dupa o lalta a trentitu la pamentu pe siese-spre-diece insi; apoi observandu, câ imperatulu vre sê calarésca, a emulatu in fuga cu calulu imperatului, pana candu acést'a lu-observà si i dîse: „Mei flacáu, nu vrei sê intri in gard'a mea?“ — Bucurosu. — Si acestu uriesiu a servitu fidelu nu numai pe imperatulu, dara si pe fiulu seu, pe ucigasiulu de frate Antonius Caracalla, pe nebunulu Heliogabal, pe mutalâulu Alexander Severus, — dar in fine ambitiunea se escà si in simplulu fecioru de plugariu, câ — dupa acesti trei ómeni prepaditi, in a caroru nume elu a castigatu atâte invingeri a supra inamiciloru — corón'a ar compete lui, deci ucise pe domnulu seu, bunulu Alexander Severus, si prin legiunile sale — pe cari le conduse la atâte triumfuri — se proclamà de imperatu.

Inse senatulu romanu, pe care soldatulu ingamfatu l'a despretiuitu, a numitu de imperatu pe betranulu Gordianus si langa acést'a pe fiulu seu, cari stateau in fruntea legiuniloru

africane. Dar acestia, precum si cei numiti in locul lor: Balbicus si Pupienus, fure ucisi de soldati.

Maximinus plecà cu furia mare in contra senatului, dar pe cale dimpreuna cu fiul sau fu ucis de asasini.

Atuncea senatul a aredicatu pe tron pe unu nepotu de 15 ani alu betranului Gordianus. Soldatii lui Maximinus, remasi fara domnu, intre ei si cohorsulu de la malulu Dunarei, si a nume cei din a d'ou'a legiune ajutat'oria, se inchinara noului imperatu, si sapara in pamentu aretat'oriele de mile, cari li revocau in memoria pe fostulu domnitoriu, intre aceste si unu st'elpu din mijloculu castrului, unde adi se afla pust'a Baraciu.

Soldatii civilisti ai lui Gordianus, si a nume cohorsulu IX alu cetatienilor romani sagetatori din Hemone si Laibach, in apropierea castrului de la Baraciu, la Pentele, aredicara o tabla memorativa, care s'a gasitu la an. 1852, si acuma se afla in museulu din Pesta.

De óra-ce soldatii lui Maximinus insii-si au ascunsu in pamentu st'elpu de drumu, alu imperatului lor, ca nu cumva aceia s'ê se desonoreze prin legiunarii lui Gordianus, peste doi-spre-diece ani, Decius, a aredicatu altulu la intrarea castrului, unde acel'a s'a si aflatu; dar peste câti-va ani si acest'a cadu, dimpreuna cu domnulu sau.

Aice se mai afla si alte ruine de st'elpi de drumu, dreptu suvenire din timpurile candu imperatii romani se ucideau pe rondu.

Ambii acesti st'elpi anuncia o departare de 55,000 de pasi pana la Aquincu, (Buda-vechia.) Drumulu de tíera catra Buda, pe st'elpu sau din acestu locu acuma ar'eta o departare de 10¹/₂ mile pana la Buda, ceea ce corespunde mesuraturei romane.

Scrítoriulu articolului e de parerea, câ acestu castru de la Baraciu fu edificatu de imperatulu Maximinus, si dupa sine l'a numitu Maximiniana.

In contra acestei opiniuni inse dlu Romer in „Anunciatoriulu archeologicu“ a observatu, câ „Maximiniana“ nu ins'ema numirea locului, ci numele legiunii care a edificatu st'elpu, precum sunt Severiana, Antoniana, Gordiana etc.

Archeologii s'ê decida!

Eu mi-am implinitu numai rolulu de diletantu.

Iosifu Vulcanu.

Amant'a ostasiului.

In gradin'a mandrei mele
Canta dóue turturele,
La dirépt'a prin gradina
Trece-unu ríu cu apa lina,
Sórele frumosu lucece,
Mandr'a siede chindisesce.

Dar ea siede si-asié canta,
Si din graiu asié cuventa:
— Vino, bade, nu gandí,
Câ dóra nu te-asíu iubi;
Decâtu cu altu 'n portitia,
Mai bine calugaritia.

Ventu cã vini din tieri straine,
Spune-mi badea nu mai vine,
Spune-mi nu l'ai intelnitu,
Candu la lupta a pornitu,
Spune-mi nu l'ai sarutatu
Candu in lupta a picatu?

Ternava cu apa lina,
Nu-ti potu bagá nici o vina,
Câ tu esti cam tulpurea,
Chiar ca animi'ora mea.
Tu te turburi, câ totu pl'oaia,
Anim'a-mi de plansu se móia.

V. Moga.

Preotés'a omenimei.

(Iuliu Pederzani „Die Frauen.“)

Déca nobilulu spiritu alu femeii ajunge la consciint'a fiintiei sale, ea devine preotés'a omenimei, a omenimei implate, a omenimei suferit'orie.

In cartile cele sante aflâmu aceste cuvinte scrise spre laud'a femeii: „Unde nu este femeia, acolo suspina morbosulu!“

Femei'a dispune de multa iubire. Acést'a e sórtea ei, dogm'a ei, legea fiintiei sale, — isvorulu sublimitátii, dara totu odata si a suferintieloru sale; ea suferé afara de dorerile spiritului sau propriu si dorerea mar'etia a participárii.

Provedinti'a dá in man'a ei maram'a cu care ea sterge lacrimile; in ochii ei sedesce privirea blandetiei, si vócei ei imprumuta unu versu simpaticu si dulce sunatoriu.

Numai femeia e abila de sacrificie mai mari; ea procura fericire acolo, unde barbatul nici nu cugeta.

Spiritulu iubirii, iubirea crescina adeverata a redicatu departe de lume unu asilu, in care femeia face destulu misiunii sale preotiesci, acelu asilu unde iubirea neegoista se acopere cu unu velu intunecosu, acele insule ale oceanului lumii, pe a carora campii nu resuna versurile selbaticu-vuitorie ale vietiei: claustrele.

Nu întielegu aici acele claustre, in cari baga cu de-a-sila asprimea parintiésca pe fetele feciore, séu in cari amores'a insielata si-petrece in nelucrare viéti'a sa.

Nu acea temnitia, in care femeia avuta si insielata, in cele mai multe casuri, tardfu si-cunósce ratecirea sa, in care deplange o fericire pierduta, care nu arare-ori se finesce cu nóptea dementiei si desperatiunii.

Intielegu claustrele acele, din cari femeile acoperite cu velulu resemnatiunii, cu simtiulu iubirii catra omenimea suferitória, grabescu in bordeiele saraciloru.

Aceia cari nu v'au vediutu pe voi: Preotesele omenimei! candu suferiti, consolati si ajutati, aceia nu vi póte pretiu de ajunsu meritulu vostru.

Cunósceți acele edificie lungi in a caroru hale omenimea se incovóie sub greutatea suferintiiloru, locuintiele dorerii: ospitalele nóstre? Déca nóptea se cobóra pe pamentu si impreuna cu dins'a somnulu dulce, omenimea franta de fatige se odihnesce, pe pleope se cobóra somnulu aurfu, pausandu animele pline de grigi si dorere, in somnu este uitarea... Dara nóptea nu aduce molcomire omului morbosu, omului moribundu, ci in timpu de nóptea ran'a arde mai tare, sufletulu se tormenta de fantóme fioróse si mórtea in intunereculu nopții stinge mai desu facl'a vietiei.

Si intre sírurile lungi ale paturiloru dorerii se misca angerii compatimitori: preotesele omenimei.

Ele pentru tóta dorerea au unu cuventu, cuventulu consolatiunii, pentru tóta suferinti'a au mana ajutatória, si totu vaiulu lu-potu alina cu privirile loru compatimitorie.

Aceste femei delicate au parasitu patri'a, si anim'a parintiésca si-au sacrificatu fericirea vietii, ca sê traiésca omenimei si sê móra in servitiulu acesteia.

(Fin a va urmá.)

N. F. Negrutiu.

Doine si hore poporale.

— Din giurulu Clusului. —

I.

Mandru codru si 'nfrunditu,
Eu tineru si necasitu!
Reu me afiu insielatu,
Pentru ce m'am insuratu,
De ce n'am remasu manzatu,
Sê me ducu sér'a prin satu.

II.

Intr'acestu pustiu de satu
Numai plansulu mi-i fartatu,
Superarea sora dulce,
D'anga mlne nu se duce,
De si ese pan' afara
Vine de me cauta éra.

III.

Pereusiu cu apa rece,
N'a fi multu pana te-oiu trece,
Si de-a fi vre-o vreme buna,
Trece-te-oiu sér'a pe luna;
Dar de-a fi o vreme rea,
Trece-te-oiu candu te-oiu poté,
Si-oiu merge la mandr'a mea.

IV.

Multu me miru de omulu micu,
Ce se 'ndésa ca si-unu ieu;
Câ io-su mare ca unu napu,
Si nu mergu unde nu 'ncapu.

V.

Fâ-me dómne ce mi-i face,
Fâ-me dómne picu de lapte
La imperatulu in cetate,
Sê vedu nemtii cum s'oru bate
Cu recrute nenvetiate!

VI.

Mei baditia, trupu subtire,
Me miru ce pamentu te tine,
De nu vii sér'a la mine!?
— Tine-me pamentu si róua,
Câ nu potiu merge la dóua!

Culese de

B. S. Podoba.

Bab'a Dochi'a si Babele.

(Din serbatorile pagane romane de adi.)

III.

Explicări si combinări a supra mitului de adi.

Sê vedemu mai antâiu, cine e Eudochi'a? din 1 martiu vechiu. In Mineiulu lunei din martiu stâ scrisu: „Eudochi'a erá din Heliopole pe vremea lui Traianu († 117 d. C.) o féta desfrenare si-a strinsu avere multa, apoi pocaindu-se se botezà de episcopulu Teodoru, si tóta averea si-a datu-o seraciloru. Adusa inaintea lui Aurelianu imperatulu († 275 d. Cr.) in via pe unu fiu alu acestuia, si pe elu l'a adusu la crestinetate!“*)

Mitulul despre Eudochia, in esintia e identicu cu alu Florei, si nu cu alu Babei Dochiei.

Serbatórea Babei Dochiei e ca sê se domolésca mam'a ei, si frigulu de primavéra sê nu faca paguba (Florei), serbatórea e identica cu serbatórea vechia (II. 301.) Baba Dochia in mitulu de adi e contraria Eudochiei din Mineiu, si Florei din mitología, si totusi Bab'a Dochi'a pagana de adi, si-are numele de la Eudochia crestina.

Pucine serbatori romane pagane de adi si datine sunt ilustrate cu mituri, séu traditiuni ca a Babei Dochiei. Unele au miturile cele vechie, ca in cultulu vechiu, altele au suferitu prin crestinetate.

Crestinetatea a avutu influentia mare a supra cultulu vechiu, in loculu dieitâtiloru pagane a inlocuitu crestine séu a increstinatu, a datu adese-ori alta forma din afara pana ce in esintia a remasu cultulu vechiu, pagane.

In Bab'a Dochi'a e vorb'a de unu mitu vechiu referitoriu la natura, a nume la iérna si primavéra, care de regula se incepe in 8—9 martii, si acestu mitu de adi a primitu in sine si dieitâti crestine, si in parte a sustienutu pagane.

Intre personificatiuni e dara Bab'a Dochi'a care

*) Heliopolis (adi Baalbeck) in Collosiria (adi Damasi Ejalet) cu muntele Libanon. Eudochi'a, déca a traitu pe timpulu lui Traianu si Aurelianu apoi a fostu o baba barem de 188 de adi!?

La romanii vechi a fostu unu asemene mitu despre Flor'a: „Flor'a a fostu o féta desmerdata, prin frumséti'a sa si-a agonisitu multi draguti si bani, si la mórtea ei tóta averea sa a testat'o poporulu romanu, carele din multiamire i-a instituitu serbatórea Floralia (Lactantiu I. 20.) Cultulu ei a fostu introdusu prin Tatiu si mai tardîu Num'a i-a instituitu si flamen (preotu a nume) Varro Ling. Lat. V. 74) Religion der Römer Hartung II. 142. Nu a esistatu nici odata fét'a Flor'a, si pe urma indicita. Flor'a sunt tóte florile la olalta de pe fétia pamentului, tóta lumea iubesc florile, si pentru acésta Flor'a are multi draguti. Flor'a a castigatu multi bani. pentru câ florile de la produse sunt bani pentru ómeni, la mórtea sa a lasatu avere pentru câ perindu florile au remasu bucate póme etc. ce sunt avere, poporulu romanu i-a facutu serbatóre, pentru câ a fostu poporu de economía, si a serbatu pe Flor'a. (Ovidiu Fast. L. V. 261. — Preller Röm. Myth. p. 378—9, 80, 592.)

si-are numele de la Eudochia crestina din 1 martiu, inse nimicu alta comunu, si nici alta legatura, ci e in legatura cu natur'a, a nume iérna si primavéra.

Personificatiuni crestine sunt Cristosu si San' Petru. Acestia tocmai asié se aréta in mai multe mituri si povesti romane intru ajutoriulu ómeniloru si a naturei, ca in miturile vechie, Zeus (Joe) si Mercuriu totu la olalta.*)

Ací Cristosu face minuni, schimba lan'a négra, in alba, si ajuta noiei persecutata de sócra. Sórele e, carele ajuta primaverei se scape de iérna.

Bab'a Dochi'a represinta iérna, si nor'a represinta Flor'a, florile ce le aduce primavér'a. Aceste dóue, ca dóue poteri se lupta, si la intrarea timpului de inflorire, poterea fíntiei contrarie, a frigului, a iernei se infrange, se retrage intre munti, si peste câte-va díle pere si acolo. Martisiorulu adeca primavér'a, o ucide, Martisiorulu, timpulu, — lun'a ce aduce florile.

Personificatiunea feciorului e legatur'a cea mai naturala intre sócra si nora, iérna si primavéra a nume flori. Elu se tiene mai multu de elementulu Babei Dochiei, se duce la munte cu ea, si pere si elu acolo. E impotinte fatia cu Bab'a Dochi'a de a-si aperá muierea, pentru acésta trebuia sê vina Martisiorulu (dupa vorbele noiei) si sê-i dee flori, si nor'a se dee flori sócrei, carea insielata prin flori ajunge la perire, — candu florile au viétia, iérna trebuia sê péra.

De si in mitu e unu esemplu préfrumosu pentru portarea sócreloru rele, si noiei bune, pedepsirea acelei si daruirea aceste, totu-si mitulu nu are scopulu principalu de a arétá o sócra si o nora, ci de a represintá natur'a, lupt'a iernei cu primavér'a, si a nume in dílele babeloru, candu acusi e sóre si caldu (si invinge primavér'a) acusi ninge si e frigu (si invinge iérna) pana mai pe urma primavér'a remane cu invingerea.

Personificatiunea lui Martisioru e din cultulu paganu, e o fíntia totu-deodata a mitologiei daco-romane.

Martisioru se aréta in mitu de dóue ori: a) dupa cum díce nor'a, câ Martisioru i-a datu florile, (in diu'a Babei Dochiei) si sócra lu-suspitiunéza de dragutiulu noiei: b) se aréta Bab'a Dochi'a susu pe munte) in diu'a din urma a babeloru), adeca se aréta in vale unde mai nainte sunt flori, si in munte, unde mai tardîu sunt flori, strabate primavér'a, si atunci Bab'a Dochi'a pere, pere cu ea si iérna.

Martisioru se numesce adi la noi, — si lun'a lui martiu, lun'a dieului Mars (Marte.)

Dupa cum s'a arétatu sub II Mars la romanii cei mai vechi a fostu dieu de primavéra, de natura. In acésta calitate se aréta Mars si adi prin Martisioru. Acést'a o dovedesce si acea impregiurare, câ lun'a lui Mars, la poporulu nostru se chiama si Germanariu**)

P. e. mitulu cu Philimon si Baucis.

In nota 4 e Archangelu, carele e identicu cu Hermes = Mercuriu, purtatoriulu sufleteloru, in alta lume. Archangelulu se aréta unde este mórte. Iérna móre, Archangelulu e simbolulu ce o mana, Zeus = Cristosu e celu ce da viétia nóua, — primaveri si flori.

**) In limb'a vechia italiana Ceres s'a dísu si geres, si insémna sementia, fructu de bucate si de ge-

chir o însușire a lui Mars și Martisioru, dieulu care scóte germenii, desvelesce natur'a, pentru ce lui Mars i se sacrificá „fugum eventum“, sporiulu, venitul din productele pamentului in primavéra.

Veduramu mai susu, cá Anna Perenna a fostu amant'a lui Marte: Sócr'a suspiciunéza pe nora cu dragutiú, pentru cá a capetatu flori. Anna Perenna si-are cultulu seu, tocmai in timpulu candu trecu dílele babeloru, candu nor'a scapa de ea, si mitulu intre nor'a si Martisioru, cu celu între A. P. și Mars, e fórté asemenatoriu.

Candu privimu mai de aprópe la fiinti'a Anna Perenna care acusi e tinera, acusi betrana, o vedemu represintata in timpulu díleloru babeloru, acusi de iérna acusi de primavéra, si a nume in Bab'a Doch'i'a si nora, si candu vedemu schimbarea Annei Perenna in 12 luni, ne face sê combinamu cá acele 12 cosióce a Babei Doch'i'a sunt cele 12 luni a anului vechiu, pentru cá Bab'a Doch'i'a in 1 martiu v. (anulu nou la romanii vechi) pléca de a casa cu 12 cosióce, si aci se prepadesce ea, adeca anulu vechiu, totu-de-odata ea, iérn'a, pentru cá dupa mórtea ci urméza anulu nou si primavér'a. *)

E inca de insemnatu legatur'a isvóreloru cu cultulu Anna Perenna si isvorulu care incepe a curge la piciórele Bab'a Doch'i'a dupa ce ea s'a impetritu.

In acestu modu in mitulu Bab'a Doch'i'a avemu represintata natur'a si a nume lupt'a iernei cu primavér'a, si avemu remasitie din cultulu paganu a dieului Marte, care cultu pentru noi e de acea insemnetate, cá servesce pentru demonstrarea romanismului in Daci'a.

At. M. Marienescu.

Elu trebuie sê se însóre!

— Novela de Maria Schwarz. —

(Urmare.)

— De la unu patriotu alu lui, de la mr. Gos, care l'a insocitu pana aci si care mai intréga caletor-

nerare. Din geres s'a formatu germen cu asemene intielesu, adeca sementia fructifera, si fructulu trupului. Insémna inca lastariu, ramu, vitia, origine. Din germenu s'a formatu *germenariu*, lun'a lui martiu la poporulu nostru.†

Cicero deduce Ceres (dín'a bucateloru) din *gerere* = a portá fructu, a fi grea, si de are dreptu, apoi geres germenu e esplicatu, pentru cá in limb'a latina si surorile ei, c. cu g. adese-ori se stramutá.

F. Nork in *Andeutungen eines Syst. der Myth.* p. 13 deduce Ceres din Sri, muierea lui Wischnu, dieu indianu, care e inaintea statatória a fructeloru.

*) Unu mitu spune, cá pe timpulu lui Numa Pompiliu a cadiutu din ceru o ancila (scutu) si Num'a prin Mamuriu maiestru, a facutu inca 11 asemene.

Acésta se esplicca ca 12 ancile sunt 12 luni a anului vechiu, si preotii salii, in 1 martiu pornescu cu ancilele si jóca 12 díle prin Rom'a la tóta santieniele (temple si altare.)

Preller *Röm. Myth.* p. 169, 300, 313. Hartung *Rel. der Römer* I. 220 II 14.

ri'a si-o au facutu in societate cu anglesulu teu uritoriu de casatoria.

— Bine, monsieur Milnes trebuie sê se însóre! sê nu uiti cá acést'a o am dísu eu. Privesce la mine, Gunnar, cá óre am cu fatia atátu de timida?

— De locu nu asiu poté afirmá acést'a. Privirea ta tradéza numai o nemarginita incredere in sine-ti.

— Bien oblige; dara insémna-ti, cá fidentiarea lui mr. Milnes trebuie sê se intemple inca inainte de tótna.

— La draculu; dóra numai nu vei amblá in ruptulu capului pentru a prinde barbati? — strigá Gunnar rídiendu cu hohotu.

— Nici cátu de pucinu; promitu pe onórea mea, cá elu trebuie sê caletoréca Svedi'a intréga, ca sê póta dobandi man'a acelei femei, pe care o iubésce, dar care nu-lu va iubi nici nu-i va implini dorinti'a asié de iute.

— Ide'a nu e rea, dragulitia Eva, pentru cá déca mai este ceva ca sê póta miscá pe unu anglesu, aceea de securu e resistinti'a; dara eu totu-si asiu cutezá a me remasí...

— E bine, si in ce sê ne remasímu.

— E, e, stai numai sê me cugetu pucinu, da acésta va fi mai bine: ramasiagulu va fi man'a ta!

— Bine! déca anglesulu nu-mi va fi mire pana in ultim'a septemvre, ti-dau man'a mea.

— Sta ramasiagulu!

II.

Ev'a si matusi'a sa, o buna veduva betrana, in aceea-si sér'a siedeau la olalta si lucrau in salonulu celu micu, candu servitoriulu anuciá pe monsieur Milnes.

Dupa ce elu salutá pe matusi'a cu o incordare anglesa extraordinaria, ocupá locu langa Ev'a cu aceste cuvinte:

— Pe dvóstre nu ve vedíui adi la preambularea indatinata, pe candu eu m'am adamenitu cu acea dulce sperantia, cá voiú avé fericirea de a me desfetá in scump'a dtale facia. Dia mi-ai prefacutu acést'a in datina, si acum nici nu potú fi fara de a nu ve vedé in tóta diu'a baremi si numai pe unu momentu.

— Datinele usioru potú degenerá, si eu chiar pentru acést'a despretiuiescu totu ce se póte preface in datina.

— Si totu-si, miss Ev'a, simtiementulu animei nóstre nu e altu-ceva decátu o datina. Omulu, precum díce unu proverbíu germanu, — e sclavulu datinei.

— Acést'a o negu. Déca me indatinezu intru atát'a cu societatea unui barbatu, incátu abié aseptu timpulu candu éra-si potú fi impreuna cu dínulu, atunci urmandu unei sioptiri interne misterióse, me retragu dinaintea acestui barbatu. Datin'a incheia legaturi, éra eu voiescu a remané libera.

— Inse déca iubimu societatea aceluia care e obiectulu amorului nostru, elu devine unu tesauru indispensabilu alu animei nóstre, si insu-si amorulu nu e altu-ceva decátu unu simtiementu la care cu timpulu se indatineza sufletulu omului.

(Va urmá.)

S A L O N U

Adunarea Asociatiunii transilvane. *)

Sebesiu, 4 augustu 1872.

Am fostu mai adese-ori in Sebesiu. Acestu orasiu totu de-una mi-a placutu pentru regiunile sale romantice, positiunea sa frumoasa si deosebitu pentru curatien'ă, regularitatea si ordinea sa.

Dar candu in diu'a acest'a am intratu in elu, placerea mea mi-a fostu cu multu mai mare, mi-a fostu o surprindere dintre cele mai rare. La prim'a intrare am intempinat o miscare neindatinata si insufletitoria, facie suridiatorie si voioase, salutari cordiale si o primire dintre cele mai ospitale.

Intrandu in interiorulu orasiului, condusu de unu membru alu comitetului arangiatoriu catra locuinti'a ce deja mi-eră destinata, deca priveam pe strade vedeam aci unu publicu desu si numerosu, — preamblandu-se in susu si in giosu, conversandu, petrecandu-se si privindu a supra fa-carui óspe nou care sosea; ér deca me uitam catra ferestrele care tóte erau deschise, — zaream aci o multime de facie rapitorie si ochi farmecatori, cautandu si curiositate a supra — mea, — inse si a supra altora!...

Rentornandu de la locuinti'a mea, unde am fostu primitu in modulu celu mai ospitalu, si ajungendu si eu pe strade, aci am aflatu acum unu publicu si mai numerosu, o miscare si unu sgomotu si mai mare si vialu.

Eră la siepte óre trecute in presér'a adunării.

— Presiedintele vine! — se vorbi d'odata intre publiculu coadunatu.

Si intr'adeveru, dlu B. L. Popu, petrecutu de unu síru lungu de calese si de o multime de juni romani imbracati in vestminte natiunale, calari si cu tricolóre romane in mani, sosesece intre eschiamările de bucuria si insufletire ale acceptatorilor numerosi, si bineventatu apoi prin sunetulu muziceii natiunale si prin o vorbire primitoria, descaleca in locuinti'a dlui jude regescu Balomiri.

Publiculu se impraschiă apoi. Locuitorii pentru de a cuprinde óspetii sositi, ér óspetii pentru de a fi suprinsi de ospitalitatea Sebesieniloru si pentru de a pausa de caletori'a obositoria; ér toti dimpreuna pentru de a se aduná in diu'a de mane cu totii la adunarea asociatiunei.

Sebesiu, 5 aug. 1872.

La 10 óre demaneti'a éră hiseric'a grec. or. inde-suita de unu numeru mare de inteliginti romani, nu numai din tóte partile Transilvaniei, ci si din Romani'a libera si Ungari'a. Pe langa acestia mai observai o multime de nobilitati straine din locu si chiar si din strainetate. (Eră de facia si unu scriitoriu rusu.) Afara de acestia, deca priviai catra foisoru (choru) zareai aci si o cununa mare si frumoasa de damicele si domne romane, cari formau decóra acestei adunari stralucite.

*) Acestu reportu ni-a sositu dupa incheierea nr. trecut.

Simtia o bucuria la vederea acestei adunari. Ca romanu, intre impregiurările vitrege si fatale de adi, par' că ér simtieai putere si vietia in peptulu teu, — candu vedeai că aci, unde cultur'a poporului nostru ne-a chiamatu, noi, cari suntemu in atâtea parti sfasiati, aci am alergatu atátia inși fara deosebire de colóre politica si confesiunala, si aci, fiindu in interesulu progresării nóstre, ne salutámu si ne stringemu manile atátu de cordialu si fratiesce!

Dare-ar ceriulu ca in totu loculu sê fimu asié!...

Si-acum sê ascultámu pe domnulu Ilie Maccelariu!

Dinsulu propune de a se alege o comisiune de 12 membrii, care sê invite pe presiedinte la adunare. Comisiunea delocu se si alege, si peste câte-va minute presiedintele si sosesece intre salutările cele mai caldúrose ale adunării.

Presiedintele, cuprindendu loculu seu, multiamesece in cuvinte caldúrose pentru primirea fratiesca, apoi deschidendu siedinti'a, face o privire scurta a supra activității asociatiunei de la infintiarea ei pana adi. Din acest'a aflámu, că asociatiunea la anulu 1861 avea unu capitalu de 7000 fl. ér adi 54,000 fl. v. a.; a spesatu pana adi pe scopurile sale 34,000 fl. si s'au tienutu 34 de disertatiuni literarie.

Judele regescu Balomiri saluta adunarea intréga in numele cetatieniloru din orasiu si tienutu.

La propunerea presiedintelui se alegu apoi de notari ai siedintiei profesorulu Moldovanu, Augustinu Horsia si Ales. Vladu.

In loculu bibliotecariulu demisionatu dlu Macsimu alege adunarea unanimu de bibl. provisoriu pe dlu Cretiu.

Presiedintele citesce scolandu-se nrulu membriloru ord. morti ai asociatiunei pe cari adunarea i asculta prin scolare si condolintia.

Dupa acestu actu miscatoriu notariulu A. Horsia cetesce dóue telegrame sosite din Brasieiu si Carlsbad pe care adunarea le primesce cu „sê traiésca!“

Se alegu apoi 4 comisiuni pentru censurarea si revidierea socóteloru, bugetului, a propuneriloru si tacselor; dupa care actu dlu secretariu Rusu, dlu cassariu Stejaru si in loculu bibliotecariulu absinte primu amintitulu domnu si-dau adunării raporturile.

Mai tienendu apoi dlu profesorulu din Brasieiu Stefanu Iosifu o disertatiune despre Homer, presiedintele inchide siedinti'a prima a asociatiunei.

Si-acum sê mergemu si noi catra ospetaria „Leulu de aur“ unde ér ne vomu aduná cu totii la unu — banchetu splendidu.

La dóue mese lungi, asiediate in gradin'a ospetariei éra revedemu membrii adunării dimpreuna cu cunun'a frumoasa de dame, petrecându-se prin conversari cordiale pe langa imbeliugatele bucate si beuturi frugale, si pe langa melodiele frumoase romanesci esecutate de capel'a musicala din Abrudu. — Dar si mai viala incepu petrecerea, candu presiedintele deschise sírulu toastelor prin unu toastu tienutu pentru Imperatulu. S'a toastatu pentru presiedintele, comitetulu, membrii societătii, pentru comitetulu arangiatoriu din

Sebesiu, pentru libertatea si cultur'a nationala, pentru infratirea nationala, pentru damele romane, pentru limb'a si poporul romanu etc., toastatorii, au fostu, afara de dlu B. L. Popu, inca dnii Bologna, Hodosiu, Hania, Balintu, Romanu, Balomiri, Tipeiu, Moldovanu profesorulu, Sig. Popu, etc.

Dupa siese óre se finí si banchetulu.

Sebesiu, 6 aug. 1872.

Sunt 7 óre demaneti'a si numai acum am rentorsu de la balulu arangiatu in sala de la „Leulu de auru.“

Unu balu asié de splendidu inca nici unulu nu a fostu la adunările Asociatiunei, afara de celu de la Brasieu, atâtu referitoriu la publiculu elegantu si numerosu, câtu la toaletele pompoze si lucurose, precum si la vialitatea si cordialitatea petrecerei. O scadere numai a avutu balulu — câ localitátiele au fostu pré mici, încátu numai dupa-ce s'au mai raritu publiculu a potutu urmá petrecerea in completa desfetare.

Ar trebui sê implu o colóna intréga scriendu registrulu intregu alu tuturoru damiceleloru frumoze, si din caus'a acést'a se fiu scusatu câ amintescu numai pe dsiórele sorori Aurelia si Elena Popu, dsiór'a Ana Bologna, Veturia Romanu, Ermina Balomiri, dsiórele sorori Deacu si Tipeiu, Minerva Dregiciu, dsiórele Lupanu, Rosiu, Piso, Popoviciu, etc.

Intr'unu numeru de totu frumosu erau represintate si damele — tinere si frumoze. Aci erau dómnele Leontina si Paulina Romanu, dna Ana Siandoru de Viste, dna Maria Velicanu n. Cirlea, dna Popa (din Bucuresci), dna Dobo, etc.

Venerabilele matróna romane inca erau intr'unu numeru mare, si pana candu dinsele si-petreceau privindu amusarea ficeloru loru, pana atunci stim. nostri barbati veterani, coadunati in chiliele laterale inca si-petreceau placutu intre discursuri si conversari amicale.

Toti si-au petrecutu bine; si câtu au participatu la acestu balu, toti au dusu cu sine una suveniru fórtu placutu.

Dup'amédia-di.

Abié rentorsu de la a II siedintia a adunarii, mi si ieu péna pentru a o descrie pe scurtu.

La 10^{1/2} óre deschidendu-se prin dlu presiedinte, notariulu dlu A. Horsia cetesce protocolulu siedintiei trecute, si pe langa o mica modificare, facuta de dlu avocatulu Gaetanu, se verifica.

Notariulu cetesce apoi patru telegrame din Deva, Reginu, — Viena si Betlenu primite cu aplaudare.

Referentii comisiuniloru alese eri, dnii prot. Miheltianu, adv. I. Mihali (din Marmati'a), adv. Munteanu, — si Maieru pe rondu si-au cetitu apoi raporturile.

La desbaterile propuneriloru bugetarie s'au escatu o discussiune mai lunga, in fine s'au primitu pentru anulu vfitoriu 4500 fl. spre stîpendie, remuneratiuni etc.

Venindu la ordinea dílei loculu pentru adunarea din anulu vfitoriu alu Asociatiunei, se decide cu maioritete absolutu orasiulu Deva.

Alegandu-se apoi o comisiune pentru verificarea protocolulu, presiedintele in vorbirea sa de inchi-

dere, multiamesce in cuvinte calduróse membriloru adunării, si in vorbe pline de curtuasfa si dameloru, pentru participarea loru la adunare, si multiamesce totu-odata si Sebesieniloru pentru bun'a primire.

Dlu jude regescu Balomiri si prot. Tipeiu, din partea Sebesieniloru, inca multamira membriloru adunării, cari n'au pregetatu a-i onorá cu presinti'a in orasiulu loru.

Mai primindu-se propunerea dlui dr. Hodosiu, de a se exprime multiamita comitetulu Asociatiunei, adunarea se despartí cu eschiamatiunea unanima.

— La revedere in Deva!

Sebesiu, 11 aug. 1872.

Nu potu, ca sê nu descriu pe scurtu si cele petrecute in Sebesiu dupa siedintia a II a Asociatiunei.

Dupa siedintia II nu a fostu unu óspe in Sebesiu care sê nu fie invitatulu la prandiu ospitalu la familielu de frunte romane din orasiu, unde s'a continuatu apoi petrecerea in cercuri familiare, inse cu atât'a mai placutu.

Sér'a, unu artistulu din Bucuresci, dlu I. Romanescu, a arangiatu o representatiune teatrala in sala de la „Leulu de auru“, care a fostu bine cercetata si succésa. A produsu piesele: 1) „Unu tieranu romanu“, cantioneta eroica cu 6 cantece nat. 2) „Paraponisitulu séu cautatoriulu de functiuni“, comedia comica de Alesandri. 3) „Unu evreu in gard'a nationala“, comedia com. cu 7 cantece.

Dupa representatiune éra a urmatu — dantiu.

Adi deja toti s'au departatu din Sebesiu. Cuvintele de despartire li-au fostu:

— La revedere in Deva!

A. Iulianu.

CE E NOU?

* * (Cimiteriu romanu.) La gar'a drumulu de feru de la Deveser in Ungari'a facéandu-se de curédu nesce sapatore, s'a descoperitu unu cimiteru de pe timpulu Romaniloru, inavutítu cu o multime de anticitati rare. Mormintile gasite nu-su facute din petre cioplite, ci câte unu spatiu micu si cvadratu e incungiuratu cu caramide late, si in acestu locu e asiediata urn'a. Urmele sunt de marime diferita. Intr'unu momentu s'a gasitu dóue vase mai mici de marimea unui olu, probabilmente a fostu nesce urne de cenusia, apoi unu pomposu stertiu de hêrbu, o stiela pentru tinere de carti, si unu banu de arama, ceea ce dovedesce, câ cimiteriulu e celu pucinu de 1700 de ani.

* * („Finea lumii“ in Timisiór'a) a causatu multe incidinte comice. In suburbiulu Iosefu s'a latítu scirea, câ in suburbiulu fabricu s'ar fi publicatu oficiosu, ca lucratorii straini sê se rentórca a casa si cei din orasiu luni sê nu se departe de a casa, ca astufelu familielu sê móra la olalta. Ér in suburbiulu fabricu s'a vorbitu, câ anuciarea oficiala s'a facutu in suburbiulu Iosef. Cei din fabricu fiindu mai isteti, diarira mai de graba cometulu nimicitoriu. Ei adeca desu de deminétia observara pe marginea canalului Bega unu punctu rosiu, in form'a unui capu de omu, care se miscá acusi inainte, acusi inderetru. Cei ce descoperira aceste, grabira numai decátu la capitánatu, si spusera acolo scirea in fricosiata, câ cometulu se apropia. Capitanatululu li-a datu câtu-va sergenti, câ

sê póta intimpiná cum se cade pe óspele neplacutu. Respectivii, dimpreuna cu sergentii, mersera catra punctulu rosiu, si in fine sosira acolo, si vediura cum unu servianu in diori de dî si-pasiá acolo piparc'a, spre a o scuti de tîgani, carora li place a cumperá fa-ra scirea proprietariului.

** (O femeia bețrana din Pesta) intr'atât'a s'a spariatu de scirea despre finea lumei, încâtu a nebunitu si a începutu sê tiena poporului vorbiri despre cometulu, care avea sê nimicésca pamentulu.

** (Inca si in Viena) au fostu de aceia, cari s'au spariatu de finea lumei. In ajunulu dîlei memorabile între cinci si siese óre s'au espedatu o multîme de telegrame, cari variau a supra acestei theme: „Iubite, remani cu Domnedieu! Inca si in ór'a cea mai de pe urma gandescu la tine.“ Dupa ce inse terminulu defiptu a trecutu, poporulu a începutu a resuffá mai usioru, si petrekerile se continuara de nou. In diu'a urmatoriá la primariulu orasiului a sositu multe daruri pentru saraci, din incidentulu scapârii norocóse.

** (Jidovii din Jaurinu) inca se spariara de finea lumei, ori câtu de luminati pretindu ei a fi, si ori câtu de multu batjocorescu pe bietii Romani. In sér'a memorabila ei chiar se aflau in sinagoga, de odata o lampa de gazu s'a spartu, si sticl'a ei a cadíutu pe pamentu facéndu unu sgomotu inspaimantatoriu. Cei de fatia se spariara cumplitu, cugetandu, cá acest'a e semnalu peririi lumei; deci voira sê ésa numai decâtu toti din biserică. Din acésta se escá o imbuldiéla mare, si mai multi insi fure tréntiti si turtiti la pamentu. Pentru acestia apoi intru adevéru s'a finitu lumea.

** (Secuii din Tergulu Muresiului) se spariara si ei de finea lumei. O familia chiar conversá despre diu'a fatala, candu de odata observara, cá ferestile se cutremura. Barbatulu numai decâtu esclamá, cá acest'a e cutremurulu de pamentu, care precede peririi lumei. Apoi intr'unu momentu toti fugira afara din casa, si numai acolo observara, cá servitóri'a a amblatu in podu, si aceea a causatu cutremurarea ferestiloru.

** (Intr'unu satu aprópe de Timisióra) o patîra mai bine cu finea lumei. La 11 augustu sér'a locuitorii de acolo observara in aeru unu globu rosiu, care se apropiá de satulu lor. Toti erau de parereá, cá acest'a e cometulu, care vine sê prepadésca lumea. Se inarmara dara cu furci de feru si esîra spre intimpinarea lui. Globulu (unu balonu de aeru din o gradina publica a Timisiórei) se apropiá in fine atátu de aprópe de ei, in câtu lu-prinsera, si lu-spintecara de totu. Apoi se dusera a casa si se culcara cu linisce si cu acea convingere dulce, cá ei au mantuitu nu numai satulu lor, dar tóta lumea — de perire.

** (Mórté pentru o gaina.) Horváth si Tóth, amendoi unguri, traiau in cea mai intima amicétiá. Odata Tóth a adusu la Horváth o gaina ciupelita, ro-gandu-se de soc'la acestuia, s'o friga. Barbatulu inse nu-i permise; deci Tóth se duse dimpreuna cu gain'a sa in o crisma, unde se asiediá la o mésa; peste o ju-

metate de óra si Horváth se duse acolo, si ocupá locu langa amicului seu. Dupa mai multe vorbe din caus'a nefericirii gainei, între ei se escá o cértá furiósa, care se terminá cu aceea, cá Horváth a tocatu in capu pe Tóth, si acest'a a moritu numai decâtu. Tribunalulu supremu a condamnatu pe Horváth la inchisóre aspra de trei ani.

** (In comitatulu Nogradu.) locuitorii din o comuna, in 12 augustu sér'a vediura o minunata stea de focu. Toti alergara la campu, spariandu-se cumplitu, si fiindu convinsi, cá acuma de siguru va sê sosésca finea lumei. Stéu'a de focu intru adevéru esistea pe ceriu, cá-ci chiar in stéu'a aceea unu domnu din satulu vecinu si-serbá diu'a onomastica, si cu acésta ocaziune s'a facutu si — focu artificiosu. (Feuerwerk.)

** (Pentru espositiunea din Viena) se pregatescu si nesce fotograffi de costumuri romanesci. Ministeriulu a concediutu esecutarea loru fotografului Auerbach din Arad, care are bunu gustu in privint'i'a acésta.

× (Reuniune de dantiu) se va arangiá in Timisióra in sal'a bererfei (Actienfabrikshof) suburbiulu fabricu, cu ocaziunea adunârii generale a „Alumneului romanu natiunalu din Timisióra“, carea se va tiena in 12 sept. c. n. 1872. Venitulu curatu a acestei petrekeri este menitu pentru fondulu alumneului. Inceputulu va fi la 8 óre sér'a. Pretiulu de intrare e pentru familia 3 fl. pentru o persóna 1 fl. Bilete de intrare se potu procurá nainte de petrekeri la dlu Pavelu Rotariu referinte la sedri'a orfanala (locuiesce in cas'a protopopului Dregheciu), éra sér'a la cassa. Onorabilulu publicu romanu este rogatu a imbratîsiá acésta intreprindere filantropica natiunala. Pavelu Rotariu presiedinte. Manuilu Ungurianu notariu.

** (Dlu Georgiu Traila,) autorulu mai multoru articoli din istori'a naturala, publicati in fói'a nóstra, fu alesu de parocu gr. c. in suburbiulu fabricu alu Timisiórei.

Post'a Redactinnii.

Racasdia. Tablourile nu se tramitu nimeni in duplu, ci numai câte unlu, si platite înainte. Dta le ceri nu numai in duplu, nu numai neplatite înainte ci inca cu pretiu scadiutu. De ce nu gratis?

Vai de mine! Ba vai de noi, cari amu fostu siliti a ceti cele ce ni-ai tramisu dta!

Suplementu: *Novelē de Iosifu Vulcanu,* tom. II. cǒl'a IV.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1872. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului.